

Miljøministeriet
Departementet

J.nr. 001-03537

Den

Miljøministerens besvarelse af samrådsspørgsmål BØ, BÅ og CA stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg

Spørgsmål BØ:

Hvad vil ministeren gøre ved, at der nu viser sig en voldsom stigning af rester fra det mest almindelige sprøjtemiddel, roundup, i vores drikkevand, og vil ministeren oplyse, hvornår der foreligger resultater?

Spørgsmål BÅ:

Ministeren melder om flere undersøgelser hos danske vandværker, men hvordan hænger det sammen med, at Miljøministeriet selv har halveret overvågningen af vores grundvand og reduceret antallet af stoffer, der kontrolleres for?

Spørgsmål CA:

Vil ministeren redegøre for oplysningerne i pressen som omtalt i bl.a. Ingeniøren den 25. januar 2011 om, at Miljøstyrelsen i årevis har kendt til RoundUp i grundvandet og dermed kunne have sikret danskernes drikkevand mod giftrester for lang tid siden?

Svar:

Tak for, at jeg her kan redegøre for den nye overvågningsrapport. Jeg har allerede svaret på en del af jeres spørgsmål på skrift, og jeg vil nu redegøre for de 3 spørgsmål til dette samråd under et.

Jeg må starte med at slå fast, at der ikke er fund af glyphosat – som er aktivstoffet i Roundup - i drikkevandsboringerne i 2009. Og tidligere har der kun været meget få fund i drikkevandsboringer. Alligevel har vi nu foreslået, at glyphosat fremover medtages i vandværkernes boringskontrolanalyser – for at være på den sikre side.

I grundvandsovervågningen er der jo desværre siden sidste år sket en stigning, så der konstateres 9 fund over grænseværdien – så der nu totalt er 18 fund ud af de over 8400 analyser fra godt 1350 boringer i grundvands-overvågningen, der er foretaget de sidste 13 år.

Jeg har som bekendt bedt Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen om at foretage en undersøgelse, der kan fastslå årsagen til fundene af glyphosat og dets nedbrydningsprodukt AMPA i grundvandet.

Denne undersøgelse forventes at være færdig før sommerferien.

Når årsagen til fund af glyphosat i grundvandet er identificeret, vil jeg bede Miljøstyrelsen se på, om der er behov for at foretage ændringer i godkendelsen.

Jeg har sendt et notat om udviklingen i vurderingen af glyphosat til jer, hvoraf det fremgår, at selvom glyphosat blev fundet i drænvand, så konkluderede Miljøstyrelsen efter en national eksperthøring, at der ikke var risiko for nedsivning til grundvandet i koncentrationer over grænseværdien og dermed heller ikke i drikkevandet.

Miljøstyrelsen lavede i 2000, i 2003-4 og igen i 2009 grundige vurderinger af glyphosat under godkendelses-

ordningen. Vurderingerne var blandt andet understøttet af resultater opnået i Varslingsystemet for udvaskning af pesticider til grundvand. Der er ligeledes udarbejdet en meget grundig vurdering af glyphosat i forbindelse med optagelsen af stoffet på listen over godkendte aktivstoffer i EU.

Miljøstyrelsen har på den baggrund vurderet, at der ikke er grundlag for at indføre forbud eller restriktioner mod de godkendte anvendelser af glyphosat.

Fundene af glyphosat i grundvandet kan skyldes nedsivning fra gamle vaskepladser, hvor sprøjteudstyr er påfyldt og vasket og ved sprøjtning for tæt på boringer. Regeringen har derfor i 2009 gennemført nye, skrappe regler for vaskepladser, ligesom jeg i dag fremsætter forslag om indførelse af dyrknings- og sprøjtefri zoner på 25 meters afstand til drikkevandsboringer.

Samlet set er der en række tiltag, som skal medvirke til at beskytte grundvandet bedre – men før vi griber ind overfor enkeltstoffer, skal grundlaget være på plads.

Jeg vil gerne understrege, at regeringen fortsat ønsker, at drikkevandet skal komme fra grundvandet i Danmark. Regeringen har derfor fokus på at beskytte drikke- og grundvandet i Danmark.

Det sker 1) dels ved at beskytte drikke- og grundvandet mod forurening og 2) dels ved at overvåge grundvandet og analysere kvaliteten af drikkevandet.

Grundvandet beskyttes f.eks. ved, at Miljøstyrelsen ikke giver godkendelse til pesticider, der har en risiko for at trænge ned i grundvandet.

Regeringen finder det afgørende, at der er god viden om udviklingen i natur- og miljøtilstanden. Dette afspejles i det nye overvågningsprogram for perioden 2011-15, hvor regeringen viderefører den økonomiske ramme fra

det foregående overvågningsprogram på 258 mio. kr. i 2011.

Overvågningsprogrammet er revideret løbende i forhold til de aktuelle behov. Nye overvågningsbehov og -forpligtelser kan resultere i omprioriteringer mellem overvågningsområderne. Det er samtidig med til at sikre, at overvågningsprogrammet er omkostningseffektivt, så vi får mest overvågning for pengene. Det kan bl.a. ske ved, at overvågningsaktiviteter, der ikke længere er behov for, sløjfes, eller at frekvenserne for prøvetagning ændres, når der er gået en vis tid, fordi der nu er et grundlæggende billede af, hvordan tilstanden ser ud.

Halveringen for budgettet for overvågningen af grundvand afspejler netop prioriteringer og omkostningseffektivitet.

Jeg har tidligere i spørgsmål fra udvalget (helt konkret i spørgsmål 882 alm. del og S 869) redegjort for

ændringerne i grundvandsovervågningen i forbindelse med programrevisionerne.

I perioden 2001-2011 er der gennemført 3 revisioner af overvågningsprogrammet, hvilket indebærer mange forskellige ændringer.

I 2001 var ca. 1260 målestationer, mens der i det nye overvågningsprogram vil være ca. 1280 målestationer.

Antal overvågede pesticider er reduceret fra 45 til 31 stoffer. Det dækker bl.a. over, at 30 pesticider tages ud af overvågningen i henholdsvis 2004 og 2007, bl.a. fordi de ikke findes over grænseværdierne for drikkevand, mens 9 nye pesticider indgår. Ved ikke mere at overvåge disse 30 pesticider, som f.x. ikke findes over grænseværdierne, spares der ca. 20.000 analyser årligt.

Det er vurderet forsvarligt at tage de 30 stoffer ud af programmet, fordi 24 af stofferne, der er udgået af programmet i perioden 2001 til 2009, ikke er fundet

over grænseværdien for enkeltstoffer på 0,1 µg/l i de opgivne analyseperioder. De øvrige stoffer er kun fundet enkelte gange over grænseværdien. Dette gør ikke overvågningen dårligere, men mere målrettet.

Derudover er der mindre ændringer i programmet i form af nye aktiviteter og udgåede aktiviteter, som reflekterer de løbende tilpasninger til de aktuelle overvågningsbehov.

Det har derfor været muligt at effektivisere og omprioritere grundvandsovervågningen betydeligt, således at overvågningen af grundvandet fortsat understøtter de aktuelle overvågningsbehov.

Listen over pesticider, det er obligatorisk at analysere, for ved vandværkernes boringskontrol er baseret på bl.a. resultaterne fra grundvandsovervågningen.

Spørgsmålet er nu, om overvågningen af pesticider i grundvandet fortsat giver de informationer, der er nødvendige for, at vandværkernes boringskontrol er opdateret med hensyn til pesticider?

Her kan jeg oplyse, at netop strategien for overvågningen af pesticider i grundvandet i 2004 blev ændret, således at grundlaget for udvælgelse af stoffer til boringskontrollen blev styrket. Overvågningen af pesticider i grundvand blevet særligt målrettet mod analyser af pesticider i ungt grundvand, hvor pesticider og nedbrydningsprodukter registreres først.

Samtidig blev stoffer, der tidligere var analyseret for, men ikke fundet i en årrække, som nævnt, taget ud af programmet, ligesom der er tilføjet stoffer, hvor der var en klar forventning om at kunne finde dem på grund af fortidens synder, også selv om de efterfølgende er blevet forbudt i Danmark.

I udkastet til det nye overvågningsprogram for perioden 2011-15, som netop har været i høring, planlægges overvågningen af grundvandet udvidet med 7 nye stoffer. Disse 7 stoffer er udvalgt af GEUS efter fund i Varslingssystemet.

Samlet set betyder denne målretning af overvågning mod det unge grundvand og mod stoffer, som der er en forventning om at finde, at vi fremover hurtigere vil opdage om grundvandet er truet af pesticider, og dermed hurtigere kan reagere i forhold til kravene til vandværkernes boringskontrol.

Det er vigtigt for regeringen at beskytte vores drikkevandsressource. Beskyttelsen af grundvandet og den løbende kvalitetssikring af drikkevandet gør, at vi trygt kan drikke vandet fra vandhanerne i Danmark. Overvågningen af grundvandet udvikles løbende med de aktuelle behov for viden.

Jeg synes derfor, at det er en succeshistorie, at det igennem løbende revisioner af overvågningsprogrammet med fokus på tilpasninger til de aktuelle overvågningsbehov har været muligt at effektivisere og omprioritere overvågningen så meget, at vi fortsat har en solid overvågning af vores grundvand.

